

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput VI. De Christi post susceptum baptismum prædicatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

C A P U T VI.

De Christi post suscepsum baptismum prædicatione.

S U M M A R I U M .

- I. & 2. Probatur Christi triennalis prædicatio.
3. 4. 5. Aliorum sententiae refelluntur.
6. Usque ad 10. De vocatione, & nomenclatura Apostolorum.

10. Prædicatio Christi confirmata miraculis.
11. & seqq. Quid sentendum de Epistola Abgarri Edessenorum Toparcha,

I.
Statuitur
triennis Christi
prædica-
tio.

TAMETSI nonnulli Patrum Christum uno tantum anno prædicasse existimaverint, ut Clemens Alexandrinus lib. 1. Strom. Philastrius hær. 106. & Gaudentius Tract. 3. de 1. Dominica Paschæ, & quidam alii; necnon fuerint, qui prædicationem Domini dixerint annis duobus completam, ut Apollinarius Laodicenus apud Hieronymum in cap. 9. Dan. & Cyrillus Alex. in Isaïæ 61. omnes tamen hujus ævi Chronologiæ tribus annis, ac totidem mensibus Dominum Jesum Evangelium annuntiasse fatentur; sive contendant baptizatum Dominum anno XII. Imperii Augustalis Tiberii, Ae. V. 26. ac passum anno Tiberii XV. Ae. V. 29. sive baptizatum hoc anno, crucifixum vero anno Tiberii XVI. Ae. V. 32. sive denique baptizatum anno Tiberii XVI. Ae. V. 30. affixum cruci anno Tib. XIX. & Ae. V. 33. In unaquaque enim istarum sententiarum tres anni inter baptismum & mortem Christi intercesserunt, ac præterea tres circiter menses, quibus baptismus antevexit Paschati Azymorum.

2.
Probatur 1.

Et quidem juxta Augustinum lib. 11. de Doct. Christ. cap. XXVIII. n. 42. quot annos Dominus in hac vita egerit post baptismum, ex textu ipso Evangelii animadvertis potest, & ne aliunde caligo dubitationis oriatur, de historia gentium collata cum Evangelio liquidius certiusque colligitur. Ex Evangelio constat baptizatum Dominum cum esset fere annorum triginta; quod & nos retinemus auctoritate Evangelica, inquit ibidem S. Pater. Ex Gentilium historiis liquet Consulatum duorum Geminorum incidere in annum U. C. 782. Ae. V. 29. quo anno Christum affixum cruci demonstrabo capite sequenti, & absque ulla hesitatione asserit idemmet Augustinus lib. XVIII. de Civit. Dei cap. 54. Cum itaque demonstratum sit præced. cap. Christum baptizatum anno Ae. V. 26. die 6. Januarii, dum ageret annum tricessimum, idque sit consentaneum historiæ Evangelicæ; si passus est duabus Geminis Cossi, quos ex Romanis hi-

storiiis constat iniisse consulatum anno Ae. V. 29. apertissime ex Evangelio cum Romanorum Fastis collato sequitur Dominum tribus integris annis prædicasse, II. Idem ex Evangelio potest confirmari, ubi invenimus baptismum inter, ac mortem Domini quartuor Paschata. Primum post miraculum in nuptiis Canæ patratum, de quo Paschate Joannis 11. 13. Et prope erat Pascha Iudeorum, & ascendit Jesus Ierosolynam. Alterum Pascha est, de quo Joannis V. 1. Post bac erat dies festus Iudeorum, & ascendit Jesus Ierosolynam. Tertium Pascha est, de quo idem Evangelista cap. VI. 4. Erat autem proximum Pascha, dies festus Iudeorum. Quartum denique illud est, in cuius solemnitate impi Dominum crucifixerunt, Matth. XXVI. 17. & Joannis XVIII. 39. Ac de primo quidem, tertio, ac postremo Palchate nulla oriri potest dubitatio: diem tamen festum, de quo Joannis V. 1. fuisse Pentecostem tradiderunt nonnulli Patres, quibus subscribit D. Thomas in caput V. Joan. lect. I. Sunt & qui putant fuisse festum Encaniorum. Sed fuisse Azymorum solemnitatem tenent in Commentariis h. l. Rupertus, Jansenius, Cornelius à Lapide, Perierius in Dan. Suarez disp. 30. de Vita Christi, sect. 3. Natalis Alex. in Synopsis 1. sæc. art. 4. Gravesonius differt. XV. §. 2. Cardin. Gott de Christi gestis cap. 19. necnon Usserius ad annum P. I. 4744. Grotius in Joannem, & alii permulti. His ultro subscrivimus, quia dies festus absolute denotat Pascha, etiam in Græco ubique non apponatur articulus, ut Marci XV. 6. & Lucæ XXIII. 17. Conferas Matth. XXVI. 5. & Joan. XII. 12. ac XII. 29. Adde Joannem, ubi in aliis locis usurpat vocabulum diei festi ad aliam festivitatem commonstrandam præter Paschalem, adjicere proprium festivitatis nomen, ut Scenopegia cap. VII. 2. & Encaniorum, cap. X. 22. Præterea Irenæus lib. 2. adv. H. cap. 29. nunc 22. num. 3. scribit: Secunda vice ascensit (Jesus) ad diem festum Paschæ in Ierosolynam, quando paralyticum curavit: quod

quod enarratur Jo. v. Deinde ex præcedenti cap. iv. Joan. vers. 35. cum esset Dominus in Samaria, ait: *Aduic quatuor menses sunt, & missis venit: postea adiit Galilæam;* & cum ibi aliquamdiu esset commoratus, ascendit Jerosolymam *ad diem festum:* ad quem festum, nisi ad festum Paschatis, quo redeunte solent in Iudea segetes matureferre? Postremo Dominum Jesum quotannis in Azymorum solemnitate Jerosolymas ascendisse apparebat ex sacra Evangeliorum historia. Itaque *festus dies,* in quo Joan. v. 1. Pascha erat; & quatuor Paschata baptisatum inter, ac mortem Christi interfluxerunt. III. In sententia quoque D. Thomæ connumerantur quatuor hæc Paschata; nam inter baptismum, & nuptias in Cana Galilæa celebratas Doctor Angelicus Lect. 1. in cap. 2. Joan. censet annum solidum interfuisse, quod & afferunt Interpretum bene multi, ac nosser Simon à Cassia in Evan. Hist. lib. v. capite 1. qui scribit eadem die, *revolutu anno,* à Domino primum signum patratum, qua die undis tinctus fuerat Jordani. In hac autem sententia, si inter baptismum & prædicationis initia annus solidus intercessit, Pascha de quo Joan. 11. 13. est à baptizato Domino secundum, non primum; ideoque in eadem opinione, cuius Joannis v. 1. de Paschate non fiat sermo, idem tamen annorum numerus computatur. At nos sententia præcedenti subscriptimus; neque arbitramur Dominum Jesum in baptisatae divina voce manifestatum, anno integro latitasse; præsertim quod ex cap. 1. Joannis vers. 35. colligitur paucis post baptismum diebus Andream ac Petrum secutos Dominum, ac paulo post in Cana Galilæa factas nuptias: ex Matthæi autem 1v. 1. Marci 1. 12. & Lucæ 1v. 1. liquet, Jesum statim post baptismum ductum in desertum à Spiritu, post jejuniū vero, ac Satana tentationem profectum ad prædicandum in Galilæam. IV. Tribus annis Dominum prædicasse monstrat Patrum traditio. Ignatius ad Trallianos, *Tribus annis,* inquit, *prædicavit Evangelium:* atque hunc locum institutum non esse ostendimus supra ex vetustissimo Cod. Vaticano, & ex Chronico Alexandrino: unde quæ non leguntur circa ætatem Christi in editione Vossiana, jure sunt restituta à Schelstraten Tom. 1. Antiq. Eccl. pag. 58. & à Cotelerio Tom. 11. Pat. Apost. pag. 68. Irenæus cit. loco pag. 147. (quamquam adversus Gnosticos unum prædicationis annum Christo tribuentes afferat passum Dominum circa annum quinquagesimum ætatis suæ)

R. P. Berti Theol. Tom. V.

idem tamen Dominie prædicationis spatium ad tres annos extendi ex Evangelica historia demonstrat. Hinc Pagius ad annum 32. num. v. contendit ea, quæ de anno passionis Christi scribit Irenæus, insititia esse & corrupta, quoniam si Irenæus satetur Christum baptizatum anno trigesimo, & prædicationis tempore via paschata peregrisse, debuit consignare passionem Christi, non anno ipsius quinquagesimo, sed trigesimo tertio. Sed fallitur vir doctissimus, quoniam Irenæus tria Paschata non à baptismo enumerat, sed ab eo tempore, quo magistri munere fungi cepit, spatio plurium annorum interjecto, ut evidenter probat Massuetus disserit. 111. art. 6. num. 72. Verum, cum ex dictis constet tantum annorum intervallum inter baptismi, & prædicationis tempus minime intercessisse; haud obscure ex ipsomet Irenæo atatem Domini, & maxime tempus, prædicationis inferimus. Tertullianus scribens lib. 1. aduersus Marcionem cap. 15. Dominum revelatum anno xii. *Tiberii Cæsaris,* & contra Judæos cap. 8. passum anno Tib. xv. *Consulibus duobus Geminis,* sententia nostra stipulator est, ac patronus. Joannes Chrysostomus Tom. vi. pag. 509. in illud *Exiit editum,* inquit: *Jesus Tiberio imperante, cum annorum triginta esset, suam quid discipulos divitatem declaravit, ac per tres deinceps annos prædicavit.* Suffragatur Chrysostomo Leontius Byzantinus, cuius in libro de Sædis hæc sunt verba: *Annos natus xxx. baptizatus fuit, ac post baptismum prodigia facere cœpit, & Iudeos docere, atque anno xxxi i. in cruce actus.* Theodoreetus in Dan. Tom. 2. pag. 665. *Cum annos (inquit) circiter tres cum dimidio prædicasset Dominus, suosque discipulos doctrina & miraculis confirmasset, tunc passus est.* Ex his vero, aliisque apparentur Beda hanc sententiam adeo certam putaverit, ut eam ad fidem pertinere arbitratus fuerit, scribens de Rat. temp. cap. 45. *Habet, ni fallor, Ecclesia fides Dominum in carne paulo plus quam triginta tribus annis vixisse.* IV. Accidunt fere omnes Historici: inter quos Eusebius lib. 1. H. E. cap. 10. edit. Vallesi pag. 17. inquit: *Servator, ac Dominus noster Jesus Christus anno etatis circiter trigesimo (est in Graeco ἡ πέμπτη ἑταῖρος τριάχοντα), quæ verba denotant anni trigesimi initia* ad Joannis lavacrum accessit, tuncque primum Evangelium prædicare instituit; & paucis interjectis, Universum prædicationis Dominicæ tempus non totos quatuor annos completi manifestum est. Eadem scribit Nicephorus

lib.

Probatur 3.

Probatur 4.

lib. 1. cap. 18. & cap. 29. Historici autem posteriores concordissime. Fatemur tamen Eusebii, ac Nicephori argumentum petitum ex serie Pontificum ab Anna ad Caipham, non esse firmissimum; quoniam Caiphas factus est Pontifex a Valerio Grato, qui ex Iudea discessit anno Tiberii 111. & idem Caiphas unā cum Anna, ex Lucæ 111. 1. anno, quo Christus baptizatus est, erat Pontifex, sive per vices summi Sacerdotii munere fungeretur, sive Anna esset ex-Pontifex, ut contendit Henricus Valesius. Sane series Pontificum Annæ, Ismaelis Ben-Baphi, Eleazari filii Annæ, Simonis filii Camithi, & Caiphæ, quos Valerius Gratius substituit, ex Josepho lib. xviii. Antiquæ præcedit annos Dominicæ prædicationis, quæ proinde nequit ex ipsa serie Pontificum definiri, præsertim quod Caiphas Pontificatum obtinuit anno baptismi Christi, & anno Passionis, ac fortassis toto tempore administrationis Pilati. V. Fulcitur denique assertum nostrum vetustissimis monumentis. Christum enim tribus annis prædicasse, & quatuor celebrasse post baptismum Paschata, probat ex Evangelio Joannis Auctor Chronicus Alexandrinus: idem tradunt Evodius Apostolorum discipulus apud Nicephorum Callistum lib. 11. cap. 3. & Euthymium Zygabenum in cap. 3. Joannis; Hippolytus Thebanus in libro de Cognat. Christi apud Canisium tomo 111. Antiq. lect. & Schelstratium in Append. ad Opus Chronologicum: Auctor antiquissimi Ms. Codicis Florentini conscripti temporibus Honorii primi, cuius meminit Ant. Capellus, & Schelstratius d'Is. 1. pag. 57. in quo legitur ex traditione Apostolorum, *Christum Dominum manasse in hac vita xxxiiii. annos, & menses 111.* Manuscriptum denique Regium, ac vetustissimum, de quo Cotelerius ad lib. v. Constit. Apostol. pag. 312. Firmissimis itaque argumentis Evangelica historia, traditione Patrum, Historicorum testimonio, & antiquorum fragmentorum fide corroboratis constat Dominum Jesum tricesimo anno baptizatum, atque post tres annos prædicationis exactos affixum cruci.

3.
Objectio ex
Irenæo, de-
sumpta sol-
vitur.

Ab hac sententia recedendum non est, vel ob Irenæum, qui lib. 2. cap. 22. num. 6. scribit passum Dominum, cum non multum à quinquagesimo anno abesset, ductus traditione Seniorum, à quibus acceperat Christum quadragenario majorem capisse prædicationem, necnon textu

Joan. viii. Quinquaginta annos nondum babes, & Abram vidisti? I. Quia hæc traditio Apostolica non erat, cum neque ab Ignatio, neque ab Eodo, neque à Clemente, neque ab aliis Apostolorum discipulis profluxerit, sed vel à Papia, ut putat Feuardentius, vel ab alio quoniam ingenii pertenuis. II. Quia S. P. Augustinus lib. 11. Doct. Ch. cap. 28. scribit, *Ignorantia Consulatus, quo natus est Dominus, & quo passus est, non nullos coegerit errare, ut putarent quadragesima sex annorum ætate passum esse Dominum.* Irenæi sententiam suppresso nomine abjiciens. Tertio quia Irenæus Gnosticos asserentes uno post baptismum anno Dominum prædicasse ita refellit, ut Christi ætatem ultra Tiberii Cæsaris Principatum protrahat. IV. Quia ibidem Irenæus num. 4. recte scribit baptizatum Dominum cum tricelimum annum ageret, & posteaquam vinum fecit ex aqua in Cana Galilææ, tria Paschata celebraisse: dempto itaque magno illo annorum spatio inter Christi lavacrum & prædicationis ministerium, ipsius Irenæi sententia à communī traditione parum, vel nihil discrepabit.

Neque ad ætatem Christi definiendam plurimum valent ea Judeorum verba, *Quomodo Quinquaginta annos nondum babes, &c.* intelligendum illud principio enim subscribendum est Lyrae plane ea verba explicanti, *Nondum vixisti unum Jubileum;* aut Menochio similiter reddenti, *Ut te maxime provectum ætate facias, certe te facere non potes quinquagenarium.* Theophylactus in Evangelia pag. 690. inquit: *Hoc dicebant, existimantes Dominum ferme quinquaginta annorum esse;* tametsi tunc triginta & tres tantum annos haberet: sed post pauca, *Veritatem dicunt quidam quinquagesimum annum ad honorem anni Jubilæi dictum.* Chrysostomus hom. 54. in Joan. edit. Commel. 779. legit quadraginta: in quem locum irrepsisse mendum putat Erasmus ductus prædictis verbis Theophylacti: quod non assentior; cum Euthymius in Joannem pag. 364. edit. Parisiensis scribat: *Quædam autem exemplaria habent quadraginta.* Aliquo igitur hujus generis exemplari ad Vulgatam tamen, & meliorum Codicum fidem castigando, usus est Chrysostomus, cuius lectiones omnes conspirant.

Forum quoque opinio, qui Domini prædicationem ad unum contrixerunt Christus non uno tantum anno prædicavit.

bilem Domino, nequit firmo tali consti-
stere: eamque recensitis in Evangelio
Joannis Paschatibus refutat cit. loco Ire-
næus tanquam Gnosticorum commen-
tum, scribens num. 3. Quoniam autem
hoc Pascha tempora non sunt unus an-
nus, quomodo uno anno tantum Dominus
prædicavit? Ibidem ait Irenæus annum
Domini acceptabilem esse omne ab ad-
ventu ejus tempus usque ad consummatio-
nem, in quo ut fructus eos qui salvantur
acquirunt. Potest insuper annus accepta-
bilis accipi non pro toto tempore Domi-
nica prædicationis, sed pro anno re-
demptionis: unde Cyrillus Alex. lib. v.
in Isaiam p. 859. ait: *Acceptus annus
erat, quo pro nobis crucifixus est Christus.* Etsi vero Gnostici, quos exagitat
Irenæus, annum duntaxat unum Christi
prædicationis statuerint; Clemens tam-
en Alexandrinus, Philastrius, Gauden-
tius, & qui pariter coarctarunt Domini-
ca doctrinæ ministerium, nequaquam id
aceperunt a Gnosticis; sed in eam sen-
tentiam abierunt, quod non satis distin-
guerent inter imperium Tiberii Procon-
sulare, & Augusteum, atque illis aliunde
persuasum foret Christum baptizatum
an. Tiberii xv. & affixum Crucis Coss. Ge-
mino, & Gemino: quorum primum ha-
betur in Evangelio, alterum liquet ex
Veterum traditione. Hinc recte de sen-
tentia S. Gaudentii in notis ad ejus Ope-
ra edita iussu doctissimi Cardinalis, Bri-
xiensis Antistitis, & Apostolicæ Sedis
Bibliothecarii Angeli Mariae Quirini, pag.
249. scribit vir eruditus Paulus Galea-
rus, in eadem fuisse complures ex anti-
quis Patribus, præsertim qui mortem
Christi anno xv. Imperii Tiberii Cæsaris,
duobus Geminiis Coss. configurant:
quamquam in sententia quam propugna-
mus utrumque verum est, Dominum
cruci suffixum anno xv. imperii Augu-
stalis Tiberii, & in Consulatu Gemino-
rum, ut complures veterum tradide-
runt, & tribus annis prædicasse, ut de-
monstratum est modo.

II.

6. In Christi prædicatione venit priori
Vocat Chri- loco recensenda vocatio Apostolorum:
stus Aposto- quorum nomina hoc ordine Matthæus
los. cap. x. 2. 3. 4. Primus Simon, qui dici-
tur Petrus, & Andreas frater ejus, Ja-
cobus Zebedæi, & Joannes frater ejus,
Philippus, & Bartholomæus. Thomas,
& Mattheus publicanus, Jacobus Alphæi,
& Thaddeus, Simon Cananæus, & Ju-
das Iscariotes, qui & tradidit eum. Apo-
stolorum Princeps Simon vulgari apud
R. P. Berti Theol. Tom. V.

Hebreos vocabulo appellatus, & quo Quomodo
denotatur vir obediens, filius Joannis, Petrus sit
Princeps Jo. xxii. 15. & Iona Matth. xvi. 17. quo Apostolos
nomine etiam Columba signatur, superin- rum.
ditum habet à Christo nomen Petrus,
Matth. xvi. 18. sive Cephas, Joah. 1. 42.
eoquod ipse sit Ecclesiæ petra, funda-
mentum, & caput. Neque hæreticis de-
negantibus Romanorum Pontificum in
Ecclesiæ primatum suffragantur illi Pa-
tres, qui ea verba Matth. xvi. 18. Et
super banc petram adificabo Ecclesiæ
meam, aliquando ad Christum referunt,
aliquando ad fideli confessionem; enim
vero hi Patres minime negant Petrum
quoque esse Ecclesiæ petram, & in Ec-
clesiæ tenuisse primatum; iuno asserunt
ideo primatum obtinuisse, quoniam in
ejus persona Christi fides inconcussa de-
bebat persistere, & ipse Petrus Christi,
qui Ecclesiæ fundamentum est, & angu-
laris lapis, vices gerebat. Quare opti-
me S. P. Augustinus Tract. cxxiv. in
Joan. num. 5. ait adificatam Ecclesiæ
super Petram, qua est Christus; & serm.
lxxvi. alias 13. de Verbis Dom. num.
1. super Petram, quam Petrus confes-
sus fuerat, ac demum lib. i. Retract.
cap. 21. num. 1. ait, ut lector eligat sen-
tentiam, quam putat probabiliorem, id
est, an *Petra ad Christum*, an ad Pe-
trum sit referenda. Verum S. Pater li-
tem omnem dirimit scribens eodem Tra-
ctatu cxxiv. quod si dicamus Ecclesiæ
adificatam super Petram, qua est Christus,
claves datae sunt Ecclesiæ, quatenus
collaræ sunt Petro, qui ejusdem Ec-
clesiæ propter Apostolatus sui primatum
gerebat figurata generalitate personam.
Quod Augustinus repetit citato serm. 76.
num. 3. scribens: *Idem ergo Petrus à
petra cognominatus beatus, Ecclesiæ figu-
ram portans, Apostolatus principatum te-
nens, &c.* & lib. i. Retract. loco citato
non rejicit quod scripsit adversus Epis-
tolam Donati, quod in Petro, tanquam
in petra fundata sit Ecclesiæ: qui Iesus
etiam cantatur ore multorum in versibus
beatissimi Ambrosii, ubi de gallo gallina-
eo ait: *Hoc ipsa petra Ecclesiæ canente,
culpam diluit.* In Psalmum denique
viii. num. 1. ait S. Pater Ecclesiæ Pe-
trum in figura gestasse personam, propter
primatum quem in discipulis habuit. Si-
ve ergo dixeris Petrum ipsum esse pe-
tram, sive dici petram vel à Christo, qui
petra est, vel à fidei firmitudine & con-
fessione; semper Petrus habet in Ec-
clesiæ primatum, ad quem commontran-
dam dictus est Cephas. Atque hac ra-
tione facilius respondebis Novatoribus,
quā si cum Bellarmino lib. i. de Rom.
U u 2 Pontif.

Pontif. cap. 10. dixeris Augustinum ex ignorantia linguae Hebræa fuisse deceptum. Verum de his alibi.

7.
Nomenclo-
tura aliorum
Apostolo-
rum.

Petro conjungitur Gentium Apostolus Paulus, quamvis post Christi ascensionem vocatus, Act. ix. 4. ex quo loco intelligimus proprium ipsius nomen fuisse Saulum. Hinc derivatum nomen *Pauli*, addita terminatione Græcorum more, & priori litera commutata, ut ex vocabulo Syro-hebraico fieret Græcis, Latinisque commune. Alii tamen derivatum putant à Proconsule Paulo. Penes Græcos *Paulus* idem sonat, ac *būmīlis* & *quietus*, à παύω; apud Latinos id, quod *pūsillus*. Andreas frater Simonis Petri, & qui omnium primus secutus est Dominum, dicitur ἀπότελος, idemque valet, ac, *fortis*, *virilis*. Jacobo & Joanni filiis Zebedæi, quem è Galilæa primoribus putat Turrianus contra Vergerum, nescio quo ductus argumento, superadditum Marci 111. 17. nomen *Boanerges*, id est, *fili tonitruī*, Syro-hebraice, **בָנֵי־רַעֲם**, *Banereem*, juxta Hieronymum. In Psalmo lxxx. 8. **רֹעֶם** *tonitruī*, nos legimus *tempeſtatem*, quidam vero *majeſtatem*, quod ut plurimum divina Majestas cum tonitru apparuerit, ut Exodi xix. 18. Jacobus itaque & Joannes *Boanerges* dicti sunt, quasi ad eximiam eorum electionem praesignandam, quod seorsim à cæteris cum Petro Apostolorum principe assumpti fuerint testes Dominicæ transfigurationis; & unus primus omnium sanguinem pro Christo fuderit: alter Apostolis omnibus superstes testimonium diutissime perhibuerit veritati. *Philippos* Græcum nomen est satis notum, nisi repetendum ve- lis ab פְּלַאֱפִּי, quasi, ore mirabilis, ut censem Grotius in vi. Act. Fuit ille Andreæ, ac Petri concivis, hoc est, à Bethsaïda, sita ad ripam maris Tiberiadis occiduam, in districtu tribus Zabulon, non, ut inquit ad annum 31. num. 70. Basnagius, in tractu tribus Gad. Et quidem ad tribum Zabulon Bersaidam pertinere docent in descriptione Terræ sanctæ Guilelmus Sanson Tom. 2. Op. S. Hieron. pag. 505. Christianus Adriachomius pag. 37. & in Tabulis Geographicis noster Lubin, Philippus de la Rue, M. de Fer, & alii; nec dubium est, quin Basnagius deceptus fuerit à Lightfootio locante Bethsaïdam ultra Galilæa tractum. Quare imperite simul, ac temere idem Basnagius reprehendit Baronium scribentem ad annum 32. num. 7. ex tribu Zabulon fuisse prælaudatos

Apostolos; cum Baronii sententia vera sit, ac tradita etiam à magno Palæstinæ incola Hieronymo in caput 9. Isaæ Tom. 111. pag. 83.

Bartholomæus videtur dictus πατριώνυμος, quasi *Filius Ptolomei*, unde non male Onuphrius noster, Rupertus, Janusius, Serarius, necnon Grotius in caput Lucæ 24. opinantur Bartholomæum esse *Nathanaelēm*, de quo Joan. 1. 46. Matthæus appellatus quoque est *Levi*, Marci 11. 14. & Lucæ 4v. 27. an patronymice, an proprio nomine, incertum. Sunt qui contendunt *Levin* fuisse diversum à Matthæo, & fratrem Jacobi minoris, siquidem à Luca appellatur filius Alphæi, non tamen fuisse Apostolum: in qua sententia videtur fuisse Origenes disputans adversus Celsum. Thomas Joannis xx. 24. dicitur *Didymus*, id est, *geminus*; Hebræi namque gemellos appellant חָמִים, *Thomim*: unde falluntur, qui censem eundem Apostolum fuisse binomium. Thaddæi nomen proprium fuit *Judas*, ideoque in Græco Matthæi texu legitur, ἐπιαλθεῖς Θαδδαῖος, cognominatus *Thaddæus*. Judam Jacobi appellat Lucas vi. 16. Thaddæus dictus est etiam Αθθζιος, *Lebbæus*, quod Hieronymus interpretatur *corkulum*. Romani *corkulum* appellabant virum egregie cordatum, & prudentia conspicuum, ut P. Nasicam ex Cicerone lib. 1. Tuscul. c. 9. Sunt qui Lebbæum derivant à לְבִי, quod Hebræi eos, qui nomen habebant Judæ, vocarent ex Jacobi vaticinio *Leones*, Judas idem est, ac *laudator*, & *confessor*: eoque nomine duo inter Apostolos vocati sunt, unus *Domini sedator*, alter *in-ſedator*, inquit Tract. LXXVI. in Joannem S. P. Augustinus. Simon dicitur Chanaæus, non à terra Chanaam, sed à נְדָר, *æmulari*; appellatur enim *ze-lobates* apud Lucam vi. 15. quod nomen derivatum à Chanâ legitur etiam Exodi xx. 5.

Apostolorum postremus fuit *Judas Iscariotes*, in cuius locum suffectum Mat. thiam legimus Act. 1. 26. *Iscariotem* ap- pellatum ab urbe *Cariotib*, communis opinio est; quod *Iscariotes* idem Hebreæ sonet ac vir, שָׁׂרֵךְ, *Is*, קָדְרוֹת, *Kerjiotib*. Hinc Serrius Exerc. 56. num. 7. inquit eos, qui hujus vocabuli originem repetunt à tribu *Issachar*, repugnantem habere Hieronymum, cum aliis Ecclesiæ Patribus; incertum tamen esse, an Judas fuerit ex *Cariotib* in tribu *Juda*, de qua Josue xv. 25. an ex *Cariotib* in tri- bu *Ephraim*, de qua Jeremias XLVII. 41.

¶ 1. & Amos 11. 2. Puto patriam Judæ fuisse *Scharioth*, aut *Ischarioth*, vicum quendam tribus Ephraim, non *Carioth* urbem, cuius nomen sine aspiratione in priori syllaba scribitur: quæ est sententia Hieronymi in cap. xxvi. i. tom. i. pag. 234. A *Scharioth* dicitur *Schariotes*, sive *Ischariotes* præposita Jod euphonie gratia: à *Carioth* dicendus potius erat *Cariotes*. Non probo autem dictum *Judam Ischariotem ab אִישׁ, sc. & קָרְיוֹת*, *Carioth*: nam in textu Hebraico, & Syro legitur, סָכָרְיוֹתָא, *Schariota*, imo & Origenes in 1. Periarchon cap. 3. Judam appellat *Scariotem*: in Ms. etiam Hieronymi legitur cit. loco, de vico ejusdem tribus *Scharioth*. Cum itaque in ea voce סָכָרְיוֹתָא, neque שָׁנָה, neque קָרְיוֹת kontineatur, imo diversæ omnino sint radicales literæ; dicendum cum Hieronymo vicum *Scharioth*, non urbem *Carioth*, proditoris fuisse patriam. Hac ratione facilius refutatur Lightfootius, qui putat Judam dici *Ischariotem* velab *אַסְקוּרְיוֹתָא*; cinctorio corario, vel ab *אַסְכָּרָה*, *Arsenagulatione*, ob affinitatem horum vocabulorum cum *אַסְכָּרָה*. At primum nequit esse hominis distinctivum; alterum non competit Judæ dum vivet. Dicendum est ergo hunc vocari *Ischariotem* à vico *Scharioth*. Cæterum admissa literarum permutatione haud repugnat *Ischariotem* derivari à tribu *Issachar*, quasi idem sit, ac אִישׁ שְׁבָד; sed nimia literarum varia. Non rejicit tamen (quidquid scribat Serrius) hanc interpretationem Hieronymus; nam lib. I. in Matthæum Tom. iv. pag. 35. de Juda inquit: *Vel à vico, aut ab urbe, in qua ortus est, vel ex tribu Issachar vocabulum sumpsit: ut quodam vaticinio in condemnationem sui natus sit. Issachar enim interpretatur merces, ut significetur pretium proditoris.* Quidam derivat nomen *Ischariotem* ex אִישׁ, & סָכָר, concludere in manu boſtium; ita, ut significet *Supplantatorem*, ac *proditorem*. In Hebraicorum vocabulorum Interpretatione in Polyglottis Waltonianis ad calcem Tom. 6. *Ischariotes* interpretatur *vir occisionis & mortis*. Hæc tantum de nomine xii. Apollolorum.

III.

Christus confirmavit miraculus diuina virtute patratis, suam prædicationem necnon confirmationem confirmavit

xxv. 11. Unum duntaxat hoc in loco miraculisti commemorabo maximum, & præclarissimum, quatriduani scilicet Lazari resurrectionem. I. Nequit miraculum istud in dubium revocari: Judei enim complures, qui in Marthæ ac Mariæ domum convenerant, Joan. xi. 31. spectatores hujus prodigiæ fuere; ac multi rei novitate, & miraculo vieti crediderunt, alii vero livore impulsæ occasionem inde sumperunt patrandi ea, quæ invidis mos est, principibusque quod factum erat retulerunt, inquit Cyrillus Alex. lib. viii. in Joannem Tom. iv. pag. 691. & idem Evangelista citato cap. xi. 45. & 46. Testantur itaque signi magnitudinem non tantum Apostoli qui aderant, & Lazarus p̄z frōres; verum etiam conversi ad fidem Judæi, necnon invidi ac pervicaces, ita ut nullus prodigiose rei evenitus possit ampliori testium auctoritate firmari. II. Fingi nequit Lazarum apparenter, & imaginatione quadam fuisse suscitatum: enimvero absente Domino idem Lazarus vitæ functus conditus fuerat tumulo; & dum Christus venit Bethaniam, ille quatuor jam dies bablebat in monumento, Joan. xi. 17. Non ipse Christus amovit lapidem; sed Judei, quibus ille ait vers. 39. Tollite lapidem. Curnam, quoſo? Audire praefat eloquentissimum Joannem Chrysostomum hom. lxii. in Joan. pag. 324. Ait ergo, tollite lapidem; quid tandem absens non idem jussérat, atque perfecerat? Quid non dimisso lapide juscitavit? Poterat enim, qui corpus mortuum voce movit, & corrupto animam inspiravit, multo magis lapidem movere: sed cur non fecit? Ut eos testes faceret miraculi, ne dicearent quod & de cœco, *Hic est, non est*. Postquam etiam prodiit Lazarus è monumento manibus, pedibusque ligatus, non solvit illum Jesuſ, sed circumstantibus inquit verſu 44. *Solvite eum; nempe, ut ait prelaudatus Chrysostomus hom. lxii. pag. 331. jussit solvi ut tangentes, & proprius facti noscerent vere resurrexisse.* Postmodum etiam facta cena, Lazarus unus erat ex discubientibus, Joannis xii. 2. eoque confuxit turba multa, ut Lazarum viderent, ibid. verſu 9. Præclare magnus Augustinus Tract. l. in Joannem num. 5. *Ne putarent boni nes pbantasma esse factum, quia mortuus resurrexit, unus erat ex recumbentibus, vivebat, loquebatur, epulabatur: veritas ostendebatur, infidelitas Iudeorum confundebatur.* Commonstrant itaque nullam hic interfuisse sensum illusionem funeris apparatus, Iudeorum conventus, lapis sepulchralis,

Uu 3

mem-

membrorum ligamenta, contrectatio manuum, commune epulum, perturbatio malignantium, atque confluentis multitudinis stupor, auditus, aspectus. III. Patratum hoc signum divina virtute, non autem in nomine Beelzebub, aut magico submissoque fusurro, liquet ex oratione facta ad Patrem, ut circumstans populus crederet, & ex magna voce, qua clamavit, *Lazare veni foras*, Joan. xi. 43. quod consultò factum notat Cyrillus pag. 684. ne amplius dicerent illum facere signa in Beelzebub; ac Theophylactus pariter in Joann. pag. 727. Ut ne adversarium Dei illum putarent, ut ne dicerent, Non est ex Deo: quæ deprompta sunt ex Chrysostomo Hom. LXIV. in Joan. IV. Nulla virtute naturali excitari potest mortuus quattriduanus. Neque enim Lazarus affectus fuerat lipothymia, asphyxia, syncope, aut alio hujus generis morbo, quo exemplò sensum facultatibus concidentibus, pulsusque plane abolito interdum viventes instar cadaverum jacent: quandoquidem Lazari legimus languorem, & præcedentem infirmitatem, Joan. XI. 1. ac subinde mortem versu 14. Præterea quamvis tali virium prostratione corupti aliquamdiu mortuis similes videantur; superveniente tamen apoplexia, juxta Schenckium, & Benivenium, ac juxta Paulum Zacchiam, cæterosque artis medicae peritissimos, jacere possunt sensu omni penitus desstituti tribus tantum diebus, sive spatio horarum LXXII. affecti autem forti syncope vix horis viginti quatuor: atque in his præterea exili aliqua respiratione, admoto ori speculo, minimo saltu circa carotides motu, alisque experimentis dignosci potest an prostratus vitam agat, an decesserit. Hæc quoque experimenta necessaria non sunt, si ut in Lazaro, certa causa mortis præcessit; tum enim ægrotus è vivis exemptus deprehenditur ex corporis frigiditate, ac pondere, vocisque, pulsus, & respirationis defectu. At de his plura in magno Opere de Servorum Dei Beatificat, & Beatorum Canoniz, lib. IV. P. I. cap. 21. vir eruditio Summus, literarum cultu Eximius, dignitate ter Maximus, nobisque, & universæ Ecclesie in Pastorem Optimum ac Municipientissimum, hoc labente anno XVI. Kal. Septembbris divinitus datus, BENEDICTUS XIV. Quantum ergo ad Lazarum attinet, & præcedens mortis causa, & quattriduana sepultura evidenter comprobant verè illum fuisse mortuum, & ad vitam insigni miraculo revocatum; necnon jure an. 1316

Patavii igni damnata ossa Petri de Apo-
no, quod inter cætera flagitia istud quo-
que patratum in Lazaro miraculum ele-
varet, ut scribit lib. IV. Sentent dist.
XXXIX. art. 4. præclarus Instituti nostri
Theologus Thomas ab Argentina, qui
Patavii tum temporis commorabatur.
Spondanus tamen ad annum 1316. num.
8. narrat sublatu furtim cadavere com-
bustam inanem Petri statuam. Haud rea-
cte itaque ex Inscriptione Patavina ope-
natur nonnulli, Petrum Aponium fal-
so hæresis postulatum, & absolutum fui-
se, idque frustra confirmant ex libro I.
classe 9. Bernardini Scardeonii, qui li-
cet p. 201. scribat Petrum fuisse ortho-
doxum; inquit tamen, Inquisitores id,
quod præ manibus erat judicium pro-
secuti, uti ex propriis scriptis con-
vicatum, eum vel sic defuncum con-
demnarunt: præcipientes sub pena
anathematis Potestati, & prefactis Rei-
publicæ Patavina, ut ipsius cadaver ef-
fusum publicitus ureretur. Deinde nar-
rat sublatum Petri cadaver à Marieta
quadam ejus contubernali, & incensam
in medio foro illius statuam. Hinc li-
quet exscriptissime Spondanum. V. Ut ad
Lazarum revertatur oratio; non solum
è monumento surrexit, sed etiam pro-
diit ligatus manus, & pedes insitis,
Joan. XI. 44. In quem locum Patres aliud
miraculum agnoverunt: unde scribit
Chrysostomus hom. LXIII. in Joannem:
Prodire ligatum non minus admirandum
videbatur, quam suscitari. Augustinus
Tract. XLIX. num. 24. Quomodo processit li-
gatus manibus miraris, & non miraris quia
surrexit quattriduanus? In utroque potentia
Domini erat, non vires mortui. Basilius
pag. edit. Morelli 360. hom. de Grat,
act. Ligatus quoque ambulabat. Admi-
rare miraculum in miraculo, Pedes insi-
tis babebat invictos, nec interim à
motu probibebatur: aderat enim vis
quædam superior remorantibus vinculis.
Theophylactus pag. 728. Et miraculum
erat verè vincum moveri, conjunctum
miraculo resurrectionis. Euthymius deni-
que in Joan. interprete Joanne Hente-
nio pag. 378, O maximum, ac duplum
miraculum! Non solum qui jam olebat
resurrexit, sed etiam qui obvincitus erat,
exivit à monumento. VI. Adaugent
postremò miraculi granditatem Lazarī
ante Domini pedes velata quamvis facie
progressio, repentinus abscessus foetoris
atque putredinis, aliaeque circumstantiæ,
de quibus ornate tom. IV. pag. 689. Cy-
rillus Alexandrinus: Fætentem mortuum
post quartum à morte diem è sepulchro edu-
xit, viuclumque ac impeditum ambulare
julit:

jūstī: tuncque repente & mors aufugit, & mortuus à putredine liberatus cucurrit, abjecto omni ejus fietore portis mortis elapsus, nihil vinculis suis vivere prohibitus. Et vultus quidem velamento videnti usū privatū, nullo tamen impedimento, quominus ad eum qui vocaverat curveret, retardatus agnoscens Domini vocem, &c. Ex quibus omnibus constat Lazari suscitatōnē ejusmodi esse, quæ sola possit confirmare veritatem Evangelicā prædicationis.

IV.

Fama virtutum ac miraculorum Christi extra Judæorum fines resonante, fertur ad eum epistolam deditissim Abagarus Edessenorum Toparcha, & vicissim Domini literas recipisse: quarum exemplum è Syriaco idiomate Græce redditum profert lib. I. H. Ec. cap. 13. Eusebius. Spuriā utramque epistolam censem bene multi, Canus lib. XI. cap. 6. Dupinius initio Bibliothecæ, Nat. Alex. dissert. 3. sœc. I. Gravesonius dissert. 13. de myst. & annis Christi, Cardinalis Gotti de libris Novi Testam. cap. 4. & de Gestis Ch. cap. 9. necnon ex Acatholicis Cesaubonii Exercit. XXXIIII. ad an. 31. Clericus ad annum XXIX. post Ascens. num. 13. Basnagiūs ad an. Ch. 29. ut mittam Cocom, Rivetum, Spanhemium; aliosque quamplurimos. Ductuntur autem his argumentis. I. Gelasius utramque Epistolam anno 494. declaravit apocrypbam. II. Augustinus lib. I. de Conf. Evan. cap. 7. Hieronymus in cap. 45. Ezech. & D. Thomas IIII. P. q. 42. art. 4. docent Salvatorem nihil scripsisse. III. Si revera Jesus Christus aliquam propria manu conscripsisset Epistolam, nonne illius meminissent historiæ Evangelicæ Conditores? IV. Ex quo saltem pervenit ad Ecclesiarum Notitiam, eandem divinarum Scripturarum canonii inseruerint. V. Extant in Epistola Abagaro supposita, hæc verba: *Statui in animo meo unum esse è duobus, aut quia tu sis Deus, & descendis de celo, ut hac facias; aut quod filius Dei sis, qui hac facis:* quæ si esent genuina, proculdubio ea usurparient Orthodoxi Patres contra Arianos; maxime quod in Græco habetur, ὁ Θεὸς, & τοῦ Θεοῦ νόος, cum articulo. VI. Hanc etiam loquendi rationem, qua exprimitur Deus καὶ ἐξωθν., in Ethnicum minime quadrat. VII. In Rescripto quoque ad Abagarum est sententia quedam deprompta ex Evangelio Joannis cap. XX. 29. nondum mandato literis, videlet: *De me enim scriptum est, eos qui*

me vident non credituros in me, ut qui non vident credant, & vitam accipiant. VIII. Abagaro credenti nequaquam pīssimus Jesus beneficium disulisset sanitatis. IX. Cur præterea promittere missurum se Edessam post assumptionem ad Abagari sanandam ægritudinem aliquem discipulorum, dum poterat statim verbo, vel nutu sanitatem illi præstare? X. Thaddæus etiam dicitur ab Eusebio ex Actis Edessenis venisse ad Abagarum anno Edessorumccccxxx. qui est primus Olympiadis ccii. cum Ostroëni uterentur Epocha Seleuci, annos suffitantes ab anno I. Olymp. cxvii. ut animadvertisit Valeſius in Notis ad Eusebium pag. 23. & Notisius Tom. IIII. pag. 116. Annus autem I. Olymp. ccii. annum XXXIIII. Ae. V. quo passus est Christus, solidi quadriennio præcedit.

Complures tamen utramque Epistolam Abagari ad Christum, & Christi ad Abagari genuinam esse propugnant: ac præter ut gen. cæteris Jacobus Gretserus de Imaginibus nūia. non manufactis cap. 3. Tillemontius not. VII. in S. Thomam Apostolum, Serrius Exercitat. 46. Honoratus Animadvers. Critic. lib. IV. dissert. 2. Gardeboschius de Scriptoribus Ecclesiasticis, & nuper vis Cl. Petrus Thomas Cacciari in notis ad Eusebium: ex Acatholicis autem Centuriatorum cent. I. lib. I. cap. 2. Rich. Montacutius Tom. I. Orig. Eccles. p. 2. num. 96. Guilelmus Cave initio Historiæ Eccl. Script. & in Spicilegio Joannes Ernestus Grabe, qui datâ operâ studet impugnare Alexandrum. Nèque hi rationum præsidio destituuntur. Etenim eruit has literas ex Edessenis Archivis, & Græca lingua donavit primus historiæ Ecclesiastice Conditor Eusebius, quem os sibi sublini passum, temere affirmat Jo. Clericus. II. Monumenta Edessena laudat probatque lib. I. in Matth. Tom. IV. pag. 35. Hieronymus; quamquam is ait missum ad Abagarum Oſroenæ regem Thaddæum, sive Judam Jacobi, unum ex duodecim Apostolis; cum Eusebius scribat missum ad Abagarum Thaddæum quendam unum ex septuaginta discipulis: quod eruditæ existimant probabilius. III. Meminerunt prædictarum Epistolarum Historici omnes celebratissimi, Eusegius libro IV. cap. 27. pag. edit. Valeſii 400. Procopius Rhetor lib. 2. Rerum Persic. apud Photium Cod. 63. pag. 75. Cedrenus lib. 2 Comp. hist. & alii. IV. Accedit S. Ephræm Syrus & Ecclesiæ Edessenæ Diaconus, qui in Opusculo inscripto *Testamentum Epbræm*, Tom.

116

111. pag. 292. edit. Vatic. Epistolas ipsas commemorat. Ipsius vero Ephræmi testimonium, quoniam ille eruditione plurimum præstat, nec ignorare poterat Ecclesiæ suæ traditionem, minime est contemnendum. V. Earundem Epistolarum mentionem fecerunt viri alii per celebres, Darius Comes Epistola ad Augustinum 263. nunc 230. num. 5. Theodorus Studita Epistola ad Paschalem Romanum Pontificem, & S. Joannes Damasc. lib. iv. Fid. Orthodoxæ cap. 17. VI. Servatas has literas ad tempora usque Michaelis Paphlagonis, id est, ad annum 1035. tradunt Cedrenus, Zonaras, & Nicetas apud Serrium pag. 312. & Honoratus pag. 275. VII. Gregorius II. in Epistola ad Leonem Isauricum apud Baronium ad annum 726. & Tom. viii. Concil. Labbeanæ pag. 14. scribit: *Cum Ierosolymis ageret Christus, Abagarus, qui tum temporis dominabatur, & rex erat Urbis Edesenorum, cum Christi miracula inaudisset, epistolam scripsit ad Christum, qui manu sua responsum, & sanctam gloriosamque faciem suam ad eum misit.* VIII. Tandem ad explodienda tanquam supposititia vetera monumenta idoneæ nequam sunt levissimæ conjecturæ; sed requiruntur testimonia Antiquorum, firmissimaque argumenta: itiusmodi autem non videntur ex Dupinio, Natali, Alexandro, Basnagio, aliisque paulo supra deprompta, & innixa duntaxat negantibus ratiocinationibus, quorundam silentio, infirmisque momentis.

14.
Fundamen-
ta contraria
solvuntur.

Qui ergo pro iisdem Epistolis pugnandum censet, poterit hæc adversariis reponere. Primum argumentum inane est, quoniam Gelasius recenset has Epistolas inter apocrypha, *apocryphum* appellans quod non est hagiographum, & in Evangelio conscriptum, non quod est confitum, atque suppositum, ut animadvertisit Baronius ad annum xxxi. num. 6. Alterum facile diluitur. si dicamus Augustinum ac D. Thomam accipiendo libris, qui res à Christo gestas enarrant; Hieronymum vero de opusculis, quæ in Ecclesiæ incunabulis

ad Apostolica scripta labefactanda Simon, Cleobius, aliqui heretici evulgarunt, ut legitur lib. vi. Constit. Apostolic. cap. 16. pag. 345. Id quod sequitur, facillimæ expeditionis est; multa enim fecit Jesus, quæ non sunt scripta in Evangelica historia, ut inquit Joannes cap. xxii. vers. ult. Ad proximum respondetur ea scripta inserta canoni, quæ spectant univerorum fidelium eruditio- nem. Ad quintum respondent verba Abagari nullius esse efficaciam ad Arianos revincendos, cum discriben statuerentur inter Deum summum, ac Filium. Quod è vestigio additur; nil probat; nam & potuit Ethnicus aliquod supremum Numen agnoscere, & fortassis emphatico articulo carebat Epistola Abagari Syrorum charactere conscripta. Septimam argumentationem refellant negando Jesum in sua Epistola digitum intendere ad cap. Joannis xx. cum videatur potius respicere ad Vaticinium Isaiae cap. v. 9. ac sèpenumero usus fuerit hujusmodi apophthegmatibus. Octavum, ac nonum diluunt hoc pacto: distulit Jesus impendere regulo sanitatis beneficium, ut ei prius impertiretur Evangelicæ fidei donum, neque è Iudaæ discessit, ne videretur deserere oves domus Israel; quibus nuntiandum erat verbum salutis, antequam Apostoli converterentur ad gentes. Argumentatio postrema nullatenus eos urget, qui tenent passum Dominum anno Tib. xv. Coss. duobus Geminis, & U. C. 782, iste quippe annus concurrit cum 1. Olymp. ccii, unde qui hanc sententiam propagnant, eandem Actis Edessenis confirmant, ut dicam infra. Habet in epitomen redactum quidquid de Epistolis Abagari ad Christum, & Christi ad Abagarum tradunt fusori stylo præludati Scriptores: & quamvis illas non rejiciam, ut ex dictis arbitror manifestum, imitabor tamen Augustinum, qui Dario Comiti easdem Epistolas proponenti, respondet ep. 264. nunc 231. sed nullam de his epistolis mentionem facit, ratus, ut arbitror, parum interesse si habentur tanquam genuinæ, vel rejiciantur inter apocrypha.

CAPUT